

Haast u langzaam

Tom Coppens
ONDERZOEKER KU LEUVEN
BESTUURSLID VRP

Toen in 1997 het eerste Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) werd goedgekeurd, heerste er optimisme in het wereldje van de ruimtelijke planners. Het geloof in planning als instrument voor duurzame ruimtelijke ontwikkeling was groot. Voor de studiebureaus was er een hoop werk aan de winkel. Er was plaats voor experiment en innovatie in methoden en concepten. De planningsscholen floreerden als nooit tevoren. En ei zo na behoorden planners tot de categorie van knelpuntberoepen.

Na twaalf jaar hard werken, heerst er vandaag minder optimisme en is het maatschappelijk draagvlak voor ruimtelijke ordening opnieuw erg smal. Uitgerekend op dat ogenblik moet het RSV worden herzien. Of beter: eigenlijk is de planhorizon van het eerste structuurplan al sinds 2007 overschreden. Hoe dan ook, onlangs kreeg het Steunpunt Ruimte en Wonen (universiteiten Antwerpen, Gent en Leuven) van minister voor Ruimtelijke Ordening Dirk Van Mechelen (VLD) de opdracht een visienota voor het vervolg op het RSV te schrijven.

Uiteraard bracht ruimtelijke planning zelden of nooit de grote massa in vervoering. Het was geen hot item. Maar decennialang had ruimtelijke planning als beleidsdomein wel de fysieke ordening van de ruimte tot doel gehad. Aan de basis daarvan lag de onderliggende maatschappelijke consensus dat een verdere ongebreidelde en gefragmenteerde verstedelijking ongewenst en lintbebouwing uit den boze was (zie figuur). Twaalf jaar geleden waren de verwachtingen hooggespannen. Een goede ruimtelijke ordening zou de congestie verminderen, de (maatschappelijke) kosten van de aanleg van wegen en infrastructuur reduceren, lintbebouwing stoppen, waardevolle landschappen behoeden voor verdere bebouwing, de steden weer levenskrachtig maken....

Kortom, ook al ging het met de praktijk nog vaak de verkeerde kant uit, niemand twijfelde hardop aan het nut en het doel van goede ruimtelijke ordening. Na bijna een halve eeuw gewestplanning en meer dan tien jaar

De ideeën moeten nog rijpen, het debat moet nog worden gevoerd. Laten we daar onze tijd voor nemen. Liever een nieuw Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met een sprankelend maatschappelijk project dat één tot twee decennia meegaat, dan een plan dat al achterhaald is voor het af is.

structuurplanning is het ordeningsproject in Vlaanderen intussen tegen zijn grenzen aangelopen. De jongste jaren is ook bij bewindsvoerders en opiniemakers de interesse sterk bekoeld.

GEEN PLANNING MAAR RECHTSZEKERHEID

Steeds minder Vlamingen nemen aanstoot aan onze gefragmenteerde stedelijke conditie. Zelfs in professionele kringen zorgt de ruimtelijke chaos voor alsmaar minder beroering. Op congressen, plandagen en Werelddagen zijn ruimtelijke wanorde, lintbebouwing en versnippering nog amper onderwerp van gesprek. Alsof er een soort maatschappelijke gewenning optreedt en ruimtelijke wanorde nu eenmaal als een typisch kenmerk van onze regio aan de Noordzee moet worden beschouwd. Sommigen gaan nog een stapje verder en cultiveren de wanorde. Ze zijn er van gaan houden. Ze maken van de nood een deugd. Tenslotte heeft de ruimtelijke planning nooit haar steile ambities ingelost. Wegen bleven dichtslibben, gave landschappen werden nog altijd geschonden en steden bleven leeglopen tot niet de planologen maar migranten uit de hele wereld daarin verandering brachten.

De samenleving is nu eenmaal alsmaar mobieler en vluchtiger. En minder maakbaar dan de statische bestemmingsplannen (gewestplannen, bijzondere plannen van aanleg...) het wilden voorhouden. Nu heeft het er bovendien alle schijn van dat zelfs de als dynamisch voorgestelde structuurplanning de ambities uit het ordeningsproject niet heeft kunnen waarmaken. Of toch niet ten volle. Voor een echt onderbouwd oordeel is het nog wachten op een diepgravende analyse.

Samen met het grote ordeningsproject van eind jaren